ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

21. července 2011 *

Ve věci C-503/09,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Upper Tribunal (Administrative Appeals Chamber) (Spojené království) ze dne 16. listopadu 2009, došlým Soudnímu dvoru dne 4. prosince 2009, v řízení

Lucy Stewart

proti

Secretary of State for Work and Pensions,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení J.N. Cunha Rodrigues, předseda senátu, A. Arabadžev (zpravodaj), A. Rosas, A. Ó Caoimh a P. Lindh, soudci,

* Jednací jazyk: angličtina.

generální advokát: P. Cruz Villalón,
vedoucí soudní kanceláře: C. Strömholm, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 24. listopadu 2010,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za L. Stewart P. Stewart, zákonnou zástupkyní, ve spolupráci s R. Drabblem, QC,

– za vládu Spojeného království H. Walker, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s T. de la Marem, barrister,

– za Evropskou komisi V. Kreuschitzem a N. Yerrell, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 17. března 2011,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 4 odst. 1 písm. a) a b), čl. 10 odst. 1 a článků 19 a 28 nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby

samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996 (Úř. věst. 1997, L 28, s. 1; Zvl. vyd. 05/03, s. 3), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 647/2005 ze dne 13. dubna 2005 (Úř. věst. L 117, s. 1, dále jen „nařízení č. 1408/71“).

2 Tato žádost byla podána ve sporu, ve kterém proti sobě stojí L. Stewart, britská státní příslušnice s bydlištěm ve Španělsku, a Secretary of State for Work and Pensions a v němž jde o to, že posledně uvedený orgán odmítl přiznat L. Stewart nárok na krátkodobou dávku při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením.

Právní rámec

Právní úprava Unie

3 Článek 2 nařízení č. 1408/71, nadepsaný „Osobní působnost“, ve svém odstavci 1 stanoví:

„Toto nařízení se vztahuje na zaměstnané osoby nebo osoby samostatně výdělečně činné a studenty, kteří podléhají nebo podléhali právním předpisům jednoho nebo více členských států a kteří jsou státními příslušníky jednoho z členských státu nebo kteří jsou osobami bez státní příslušnosti nebo uprchlíky s bydlištěm na území jednoho z členských států, jakož i na jejich rodinné příslušníky nebo pozůstalé po nich.“

4 Článek 4 tohoto nařízení, nadepsaný „Věcná působnost“, stanoví:

„1. Toto nařízení se vztahuje na všechny právní předpisy týkající se těchto odvětví sociálního zabezpečení:

a) dávky v nemoci a mateřství;

b) dávky v invaliditě, včetně těch, jež jsou určeny k udržení nebo zlepšení výdělečné schopnosti;

[...]

2. Toto nařízení se vztahuje na všechny obecné a zvláštní systémy sociálního zabezpečení, ať již jsou příspěvkové nebo nepříspěvkové [...]

[...]“

5 Článek 10 uvedeného nařízení, nadepsaný „Zrušení ustanovení o bydlišti – Účinek povinného pojištění na náhradu příspěvků“, ve svém odst. 1 prvním pododstavci stanoví:

„Není-li v tomto nařízení stanoveno jinak, invalidní, starobní a pozůstalostní peněžité dávky, důchody z pracovních úrazů a nemocí z povolání a pohřebné získané podle právních předpisů jednoho nebo více členských států nepodléhají žádnému snížení, úpravám, pozastavení, odnětí ani konfiskaci z důvodu skutečnosti, že příjemce má

bydliště na území jiného členského státu, než ve kterém má sídlo instituce příslušná pro jejich vyplácení."

6 V souladu s článkem 10a nařízení č. 1408/71, nadepsaným „Zvláštní nepříspěvkové dávky", se článek 10 a hlava III tohoto nařízení nevztahují na zvláštní nepříspěvkové peněžité dávky uvedené v čl. 4 odst. 2a uvedeného nařízení. Osoby, na které se vztahuje nařízení č. 1408/71, obdrží tyto dávky výhradně na území členského státu, v kterém mají bydliště, v souladu s právními předpisy tohoto státu za předpokladu, že jsou tyto dávky uvedeny v příloze IIa tohoto nařízení.

7 Krátkodobá dávka při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením, o kterou jde v původním řízení, není v uvedené příloze IIa zmíněna.

8 Článek 19 nařízení č. 1408/71, nadepsaný „Bydliště v jiném členském státu, než je příslušný stát – Obecná pravidla", který je obsažen v oddílu 2, nadepsaném „Zaměstnané osoby nebo osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinní příslušníci", kapitoly 1, nadepsané „Nemoc a mateřství", hlavy III tohoto nařízení, stanoví:

„1. Zaměstnaná osoba nebo osoba samostatně výdělečně činná s bydlištěm na území jiného členského státu, než je příslušný stát, která splňuje podmínky právních předpisů příslušného státu pro vznik nároku na dávky, případně s přihlédnutím k článku 18, obdrží ve státě, kde má bydliště:

[...]

b) peněžité dávky poskytované příslušnou institucí podle jí uplatňovaných právních předpisů.

[...]

2. Odstavec 1 se použije obdobně na rodinné příslušníky, kteří mají bydliště na území jiného členského státu, než je příslušný stát, pokud nemají nárok na tyto dávky podle právních předpisů státu, na jehož území mají bydliště.

[...]“

9 Článek 28 nařízení č. 1408/71, nadepsaný „Důchody vyplácené podle právních předpisů jednoho nebo více členských států, pokud není žádný nárok na věcné dávky v zemi bydliště“, který je obsažen v oddílu 5, nadepsaném „Důchodci a jejich rodinní příslušníci“, kapitoly 1 hlavy III tohoto nařízení, ve svém odstavci 1 stanoví:

„Důchodce, který má nárok na důchod podle právních předpisů jednoho členského státu nebo na důchody podle právních předpisů dvou nebo více členských států a který nemá nárok na dávky podle právních předpisů státu, na jehož území má bydliště, obdrží přesto tyto dávky pro sebe i pro své rodinné příslušníky, případně s přihlédnutím k článku 18 a příloze VI, jestliže by měl na ně nárok podle právních předpisů členského státu nebo alespoň jednoho z členských států příslušného, pokud jde o jeho důchody, kdyby měl bydliště na území takového státu [...]

[...]“

Vnitrostátní právní úprava

10 Podle čl. 20 odst. 1 písm. b) zákona z roku 1992 o příspěvcích a dávkách sociálního zabezpečení (Social Security Contributions and Benefits Act 1992, dále jen „SSCBA“) je dávka při pracovní neschopnosti dávkou příspěvkovou.

11 Příspěvkové dávky jsou v souladu s čl. 163 odst. 1 písm. a) zákona z roku 1992 o správě sociálního zabezpečení (Social Security Administration Act 1992) vypláceny Národním fondem pojištění. Prostředky fondu nezbytné k vyplácení předmětných dávek jsou podle čl. 1 odst. 1 SSCBA tvořeny pojistným placeným zejména osobami s příjmem a zaměstnavateli.

12 Článek 30A odst. 4 a 5 SSCBA stanoví:

„4. Za každé období pracovní neschopnosti může být příjemci vyplácena krátkodobá dávka při pracovní neschopnosti nejvýše po dobu 364 dnů.

5. V okamžiku, kdy podle odstavce 4 výše zanikne příjemci nárok na krátkodobou dávku při pracovní neschopnosti, získá její příjemce nárok na dlouhodobou dávku při pracovní neschopnosti za každý následující den téhož období pracovní neschopnosti, kdy nedosáhl zákonem stanoveného důchodového věku.“

13 Krátkodobá dávka při pracovní neschopnosti se podle čl. 30B odst. 2 a přílohy 4 části I SSCBA vyplácí ve dvou paušálních sazbách. Během prvních 196 dnů se vyplácí v nižší sazbě, než v jaké je vyplácena po zbytek období 364 dnů. Základní sazba dlouhodobé dávky při pracovní neschopnosti je vyšší než zvýšená sazba krátkodobé dávky při pracovní neschopnosti.

14 Podle přílohy 12 odst. 1 SSCBA se dávka při pracovní neschopnosti nepřizná osobám, které mají nárok na zákonnou dávku v nemoci od svého zaměstnavatele.

15 Nárok na dávku při pracovní neschopnosti závisí především na splnění určitých podmínek týkajících se placení příspěvků žadatelem. Mladiství, kteří jsou práce neschopní, však mají podle čl. 30A odst. 2A SSCBA nárok na dávku při pracovní neschopnosti i bez placení příspěvků, pokud dotyčná osoba:

„a) k rozhodnému dni dosáhla věku 16 let;

b) nedosáhla věku 20 let, nebo ve stanovených případech věku 25 let ke dni, který spadá do období pracovní neschopnosti;

c) byla neschopna práce po dobu 196 po sobě jdoucích dní, jež bezprostředně předcházely rozhodnému dni, nebo dřívějšímu dni během období pracovní neschopnosti, v němž dosáhla věku 16 let;

d) v rozhodný den splňuje stanovené podmínky ohledně bydliště nebo skutečného pobytu ve Velké Británii, a

e) není k tomuto dni žákem nebo studentem denního studia."

16 Článek 16 odst. 1 nařízení z roku 1994 v oblasti sociálního zabezpečení (dávka při pracovní neschopnosti) [Social Security (Incapacity Benefit) Regulations 1994, dále jen „SSIBR"] zní:

„Podmínky stanovené pro účely čl. 30A odst. 2A písm. d) [SSCBA], pokud jde o bydliště nebo skutečný pobyt ve Velké Británii, jsou pro všechny osoby k danému datu následující:

a) osoba má obvyklé bydliště ve Velké Británii;

b) osoba nepodléhá imigrační kontrole ve smyslu čl. 115 odst. 9 zákona z roku 1999 o přistěhovalectví a azylu (Immigration and Asylum Act 1999) nebo se na ni vztahuje odstavec 5;

c) osoba skutečně pobývá na území Velké Británie a

d) osoba skutečně pobývala na území Velké Británie po dobu či po doby, jež v součtu činí alespoň 26 týdnů v průběhu 52 týdnů bezprostředně předcházejících rozhodnému dni."

17 Podle odstavce 6 uvedeného článku 16 musejí být tyto podmínky splněny k okamžiku podání žádosti.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

18 Lucy Stewart, britská státní příslušnice narozená v listopadu 1989, trpí Downovým syndromem. V srpnu 2000 se usadila se svými rodiči ve Španělsku, kde od té doby žijí. Příspěvek na živobytí pro zdravotně postižené („Disability Living Allowance") jí byl přiznán zpětně od dubna 1992, kdy byl tento příspěvek zaveden. Tento příspěvek je vyplácen ve Španělsku na základě přechodných ustanovení obsažených v článku 95b nařízení č. 1408/71.

19 Otec L. Stewart, který ve Velké Británii pracoval naposledy v daňovém roce 2000/2001, pobírá od října 2009 starobní důchod a předtím pobíral důchod ze zaměstnaneckého penzijního pojištění. Matka navrhovatelky v původním řízení pobírá starobní důchod od 25. července 2005 a předtím pobírala dávky při pracovní neschopnosti.

20 Navrhovatelka v původním řízení nikdy nepracovala a pravděpodobně nebude moci nikdy vykonávat žádnou výdělečnou činnost.

21 Matka L. Stewart podala jakožto její zákonná zástupkyně žádost, aby byla její dceři přiznána krátkodobá dávka při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením počínaje dnem jejích šestnáctých narozenin, což bylo první datum, kdy na tuto dávku mohla uplatnit nárok. Secretary of State for Work and Pensions tuto žádost dne 24. listopadu 2005 zamítl s odůvodněním, že L. Stewart nesplňuje podmínku

skutečného pobytu ve Velké Británii. Navrhovatelka v původním řízení byla současně informována o tom, že jí budou příspěvky na státní pojištění připisovány, dokud bude práce neschopná.

22 Matka navrhovatelky v původním řízení podala jménem své dcery proti rozhodnutí Secretary of State for Work and Pensions správní žalobu. Jelikož se svou žalobou neuspěla, podala opravný prostředek k předkládajícímu soudu, přičemž uvedla, že nepřiznání uvedené dávky při pracovní neschopnosti její dceři britskými orgány je neslučitelné s právem Unie.

23 Předkládající soud upřesňuje, že předmětná dávka při pracovní neschopnosti je kvůli souboru podmínek, za kterých se uplatní, často uváděna jako „dávka při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením".

24 Z předkládacího rozhodnutí dále vyplývá, že navrhovatelka v původním řízení splňuje všechny podmínky požadované pro přiznání krátkodobé dávky pro mladistvé se zdravotním postižením, kromě podmínek obvyklého bydliště, předchozího skutečného pobytu a skutečného pobytu v okamžiku podání žádosti ve Velké Británii podle čl. 16 odst. 1 SSIBR. Předkládající soud uvádí, že ačkoli Secretary of State for Work and Pensions zamítl žádost navrhovatelky v původním řízení s odůvodněním, že v okamžiku podání své žádosti skutečně nepobývala ve Velké Británii, mohla být tato žádost zamítnuta také s odůvodněním, že nesplňovala další dvě z výše uvedených podmínek.

25 Předkládající soud si zaprvé klade otázku, zda je krátkodobá dávka při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením dávkou v nemoci ve smyslu čl. 4 odst. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71, nebo dávkou v invaliditě ve smyslu čl. 4 odst. 1 písm. b) téhož nařízení. Uvedený soud se domnívá, že předmětnou dávku nelze

považovat za dávku v nemoci, protože nenahrazuje žádný příjem ani se neposkytuje při přerušení výdělečné činnosti, neboť navrhovatelka v původním řízení, podobně jako většina žadatelů nacházejících se v její situaci, nikdy nepracovala. Neschopnost navrhovatelky v původním řízení mimoto podle předkládajícího soudu není dočasná.

26 Tento soud má rovněž pochybnosti o kvalifikaci krátkodobé dávky pro mladistvé se zdravotním postižením jako dávky v invaliditě ve smyslu čl. 4 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1408/71, a to z důvodu, že tato dávka je vyplácena nejdéle po dobu 364 dnů. Po skončení tohoto období by však navrhovatelka v původním řízení měla podle uvedeného soudu pobírat dlouhodobou dávku při pracovní neschopnosti stejně jako mnoho dalších osob, které se nacházejí v její situaci. Podle předkládajícího soudu tedy krátkodobá a dlouhodobá dávka při pracovní neschopnosti tvoří bez ohledu na svou vnitřní strukturu jedinou dávku.

27 Zadruhé si předkládající soud klade otázku, zda jsou všechny tři podmínky zmíněné v bodě 24 tohoto rozsudku slučitelné s právem Unie.

28 Za těchto podmínek se Upper Tribunal (Administrative Appeals Chamber) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je pro účely [nařízení č. 1408/71] dávka vykazující znaky krátkodobé dávky při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením dávkou v nemoci, nebo dávkou v invaliditě?

2) Je-li na první otázku třeba odpovědět v tom smyslu, že je takovou dávku nutné považovat za dávku v nemoci:

a) Je taková osoba, jako je matka navrhovatelky, která z důvodu odchodu do důchodu definitivně ukončila veškerou činnost jakožto zaměstnankyně či osoba samostatně výdělečně činná, přesto ‚zaměstnanou osobou' pro účely článku 19 [tohoto nařízení] z důvodu svého dřívějšího zaměstnání nebo samostatné výdělečné činnosti, nebo se použijí články 27 až 34 [uvedeného nařízení] (důchodci)?

b) Je taková osoba, jako je otec navrhovatelky, která od roku 2001 nebyla zaměstnána ani nebyla osobou samostatně výdělečně činnou, přesto ‚zaměstnanou osobou' pro účely článku 19 [téhož nařízení] z důvodu svého dřívějšího zaměstnání nebo samostatné výdělečné činnosti?

c) Je třeba považovat žadatele za ‚důchodce' pro účely článku 28 [nařízení č. 1408/71] z důvodu přiznání dávky na základě článku 95b [tohoto nařízení], a to bez ohledu na skutečnost, že i) dotyčný žadatel nikdy nebyl zaměstnanou osobou ve smyslu čl. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71, ii) nedosáhl zákonem stanoveného důchodového věku a iii) spadá do osobní působnosti nařízení č. 1408/71 pouze jakožto rodinný příslušník?

d) Spadá-li důchodce do působnosti článku 28 nařízení č. 1408/71, může rodinný příslušník takového důchodce, který měl vždy bydliště ve stejném státě jako důchodce a toto bydliště s ním sdílel, požadovat na základě čl. 28 odst. 1 [tohoto nařízení], ve spojení s článkem 29 [uvedeného nařízení], peněžitou dávku v nemoci od příslušné instituce určené podle čl. 28 odst. 2 [téhož nařízení], je-li tato dávka vyplácena (v případě nároku) rodinnému příslušníkovi (a není vyplácena důchodci)?

e) Jestliže se [na základě odpovědí na výše uvedená písmena a) až d)] použije podmínka vnitrostátního práva sociálního zabezpečení omezující prvotní získání nároku na dávku v nemoci na osoby, jež završily požadovanou předchozí dobu skutečného pobytu v příslušném členském státě v rámci stanoveného předchozího období, je použití této podmínky v souladu s ustanoveními článku 19 nebo 28 nařízení č. 1408/71?

3) Je-li na první otázku třeba odpovědět v tom smyslu, že je takovou dávku nutné považovat za dávku v invaliditě, znamená znění článku 10 nařízení č. 1408/71, jež se týká dávek "získaných podle právních předpisů jednoho nebo více členských států„, že členské státy jsou nadále na základě nařízení č. 1408/71 oprávněny stanovovat podmínky pro prvotní získání takových dávek v invaliditě, které se opírají o bydliště v členském státě nebo o prokázání požadovaných předchozích dob skutečného pobytu v členském státě, tak aby žadatel nemohl dříve uplatnit nárok na takovou dávku od jiného členského státu?"

K předběžným otázkám

K první otázce

29 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda taková krátkodobá dávka při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením, jako je dávka ve věci v původním řízení, je dávkou v nemoci, nebo dávkou v invaliditě ve smyslu nařízení č. 1408/71.

30 Úvodem je třeba poukázat na skutečnost, že se tedy tato otázka netýká obecné úpravy dávek při pracovní neschopnosti poskytovaných na základě právních předpisů Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, nýbrž konkrétně dávky při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením, jejíž povaha a podmínky, za nichž se přiznává, jsou odlišné, jak vyplývá z bodů 10 až 17 tohoto rozsudku.

31 V souladu s čl. 4 odst. 1 písm. a) a b) nařízení č. 1408/71 se toto nařízení vztahuje na právní předpisy týkající se takových odvětví sociálního zabezpečení, jako jsou dávky v nemoci a dávky v invaliditě včetně těch, jež jsou určeny k udržení nebo zlepšení výdělečné schopnosti.

32 Podle ustálené judikatury může být dávka považována za dávku sociálního zabezpečení, pokud je příjemci poskytnuta na základě právními předpisy vymezené situace bez individuálního a diskrečního posouzení osobních potřeb a vztahuje-li se k některému z rizik výslovně uvedených v čl. 4 odst. 1 nařízení č. 1408/71 (viz zejména rozsudky ze dne 21. února 2006, Hosse, C-286/03, Sb. rozh. s. I-1771, bod 37; ze dne 18. prosince 2007, Habelt a další, C-396/05, C-419/05 a C-450/05, Sb. rozh. s. I-11895, bod 63, jakož i ze dne 11. září 2008, Petersen, C-228/07, Sb. rozh. s. I-6989, bod 19).

33 V projednávaném případě je nesporné, že v případě dávky, o kterou jde v původním řízení, tomu tak skutečně je, neboť její poskytnutí závisí na objektivních zákonných kritériích definovaných v čl. 30A odst. 2A SSCBA, kdy příslušné orgány nejsou nadány pravomocí individuálně posuzovat potřeby žadatele a tato dávka je v závislosti na jednotlivých případech určena k pokrytí rizik nemoci nebo invalidity, která jsou uvedena v čl. 4 odst. 1 písm. a) a b) nařízení č. 1408/71.

34 Dále je nesporné, že navrhovatelka v původním řízení spadá do osobní působnosti nařízení č. 1408/71 definované v jeho čl. 2 odst. 1.

35 Pokud jde o přesné určení povahy dávky, o kterou jde v původním řízení, z judikatury Soudního dvora vyplývá, že požadavek jednotného uplatňování práva Unie znamená, že se pojmy, které toto právo používá, nemohou lišit v závislosti na zvláštnostech každého vnitrostátního práva, nýbrž se musejí zakládat na objektivních kritériích definovaných ve vlastním rámci práva Unie. V souladu s touto zásadou nesmějí být pro účely použití tohoto nařízení pojmy „dávky v nemoci" a „dávky v invaliditě" ve smyslu čl. 4 odst. 1 písm. a) a b) nařízení č. 1408/71 určovány v závislosti na druhu vnitrostátního právního předpisu, který obsahuje vnitrostátní ustanovení upravující tyto dávky, nýbrž na základě vlastních norem práva Unie, které definují podstatné znaky uvedených dávek (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 10. ledna 1980, Jordens-Vosters, 69/79, Recueil, s. 75, bod 6).

36 V tomto ohledu je třeba za účelem rozlišení jednotlivých kategorií dávek sociálního zabezpečení vzít v úvahu riziko, k jehož krytí se každá z dávek poskytuje (rozsudek ze dne 18. července 2006, De Cuyper, C-406/04, Sb. rozh. s. I-6947, bod 27).

37 Jak správně uvádí vláda Spojeného království a Evropská komise, dávka v nemoci ve smyslu čl. 4 odst. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 se poskytuje ke krytí rizika spojeného s nemocí, která způsobuje dočasné přerušení činnosti dotyčné osoby.

38 Naproti tomu dávka v invaliditě ve smyslu čl. 4 odst. 1 písm. b) uvedeného nařízení je obecně určena na krytí rizika určitého předepsaného stupně neschopnosti, je-li pravděpodobné, že tato neschopnost bude trvalá nebo dlouhodobá (viz obdobně rozsudek ze dne 11. července 2006, Chacón Navas, C-13/05, Sb. rozh. s. I-6467, bod 45).

39 Pochybnosti předkládajícího soudu ohledně kvalifikace krátkodobé dávky při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením jako dávky v nemoci, nebo dávky v invaliditě ve smyslu čl. 4 odst. 1 písm. a) a b) nařízení č. 1408/71 vyplývají z toho, že je tato dávka upravena vnitrostátním právním předpisem, podle kterého se výplata provádí ve dvou fázích, přitom první fáze, kdy se vyplácí tzv. krátkodobá dávka při pracovní neschopnosti, trvá nejdéle 364 dnů a druhá fáze, kdy se vyplácí tzv. dlouhodobá dávka při pracovní neschopnosti, trvá neomezeně dlouho, dokud žadatel nedosáhne zákonného důchodového věku.

40 V tomto ohledu je třeba uvést, jak již konstatoval předkládající soud, že navrhovatelka v původním řízení, podobně jako většina osob uplatňujících nárok na krátkodobou dávku při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením, není práce schopná a nikdy nevykonávala žádnou výdělečnou činnost. Podle tohoto soudu je to pro žadatele, kteří mají na tuto dávku nárok, charakteristické.

41 Předkládající soud také zdůrazňuje, že po skončení období vyplácení krátkodobé dávky při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením bude navrhovatelka v původním řízení, jakož i většina osob majících na tuto dávku nárok nevyhnutelně pobírat dlouhodobou dávku při pracovní neschopnosti, a to kvůli trvalé povaze svého postižení.

42 Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru totiž vyplývá, že je-li přiznána krátkodobá dávka při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením, tato dávka se po skončení období vyplácení přemění na dlouhodobou dávku při pracovní neschopnosti, a to pod jedinou podmínkou, a sice že žadatelovo zdravotní postižení trvá. Žadatel však nemůže nárok na dlouhodobou dávku při pracovní neschopnosti uplatnit od počátku, i když je nesporné, že vzhledem k trvalé nebo dlouhodobé povaze svého zdravotního postižení na ni nárok má. Pro žadatele s takovým zdravotním postižením je tedy krátkodobá dávka při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením jen prvním krokem, než bude moci po skončení období jejího vyplácení uplatnit nárok na dlouhodobou dávku při pracovní neschopnosti.

43 Proto v takovém případě, jako je tomu v původním řízení, kdy žadatel trpí trvalým nebo dlouhodobým zdravotním postižením, na sebe krátkodobá a dlouhodobá dávka při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením nutně navazují.

44 Předkládající soud totiž zdůrazňuje, že krátkodobá a dlouhodobá dávka při pracovní neschopnosti tvoří bez ohledu na podmínky, za nichž se uplatní, jedinou dávku.

45 Proto v takovém případě, jako je tomu v původním řízení, kdy je od podání žádosti nesporné, že žadatel trpí trvalým nebo dlouhodobým zdravotním postižením, krátkodobá dávka při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením vykazuje – s ohledem na návaznost mezi ní a dlouhodobou dávkou při pracovní neschopnosti – znaky dávky v invaliditě ve smyslu čl. 4 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1408/71.

46 Tento závěr je potvrzen jak předmětem a účelem krátkodobé dávky při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením, tak i základem pro její výpočet a podmínkami jejího přiznání (viz obdobně rozsudky ze dne 5. července 1983, Valentini, 171/82, Recueil, s. 2157, bod 13; De Cuyper, uvedený výše, bod 25, a Petersen, uvedený výše, bod 21).

47 Pokud jde nejprve o předmět a účel krátkodobé dávky při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením, je třeba poukázat na to, že tato dávka nahradila příspěvek z důvodu závažného zdravotního postižení. Příjemci této dávky jsou osoby ve věku od 16 do 25 let, které jsou z důvodu nemoci nebo zdravotního postižení práceneschopné.

48 Podle přílohy 12 odst. 1 SSCBA se však uvedená dávka nepřizná osobám, které mají nárok na zákonnou dávku v nemoci. Osoby práceneschopné z důvodu dočasného zhoršení svého zdravotního stavu, které splňují podmínky pro přiznání zákonné dávky v nemoci a zároveň podmínky pro přiznání krátkodobé dávky při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením, zpravidla obdrží první z těchto dávek, a nikoli druhou.

49 Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru mimoto vyplývá, že účelem uvedené dávky je poskytnout žadateli finanční prostředky, které mu umožní pokrýt jeho potřeby. Předkládající soud v tomto ohledu upřesňuje, že na rozdíl od dávky v nemoci nemá krátkodobá dávka při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením za cíl nahradit příjem po dobu přerušení výdělečné činnosti, neboť většina příjemců této dávky, stejně jako navrhovatelka v původním řízení, nikdy nepracovali. Podle uvedeného soudu tedy neexistuje žádný příjem, který by se měl nahrazovat, ani nedošlo k přerušení výdělečné činnosti.

50 Pokud se dále jedná o podmínky pro přiznání uvedené dávky, tyto podmínky se podle čl. 30A odst. 2A SSCBA týkají hlavně věku žadatele, jeho pracovní neschopnosti, toho, zda není žákem nebo studentem denního studia, a požadavků ohledně bydliště a skutečného pobytu ve Velké Británii. V tomto ohledu je třeba poukázat na to, že se tyto podmínky neliší podle toho, zda se jedná o krátkodobou nebo dlouhodobou dávku při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením. Dlouhodobá dávka při pracovní neschopnosti totiž navazuje na krátkodobou dávku při pracovní neschopnosti a není třeba znovu prokazovat, že byly uvedené podmínky splněny, pakliže pracovní neschopnost trvá.

51 Pokud jde konečně o základ pro výpočet krátkodobé i dlouhodobé dávky při pracovní neschopnosti, je třeba poznamenat, že tato dávka je dávkou týdenní, jejíž výše nezávisí ani na prostředcích příjemce ani na zaplacených příspěvcích. Tato částka se stanoví ve třech různých sazbách, z nichž první platí během první poloviny doby

vyplácení krátkodobé dávky při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením, druhá během druhé poloviny této doby a třetí během doby vyplácení dlouhodobé dávky při pracovní neschopnosti.

52 Skutečnost, že se na krátkodobou a na dlouhodobou dávku při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením uplatní různé sazby, nestačí k vyslovení závěru, že se povaha dávky mění v závislosti na tom, jaká sazba se uplatní, neboť v projednávané věci existují dvě různé sazby již v rámci krátkodobé dávky při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením, jak vyplývá z předchozího bodu. V každém případě je třeba zdůraznit, jak vyplývá z bodu 44 tohoto rozsudku, že krátkodobá a dlouhodobá dávka při pracovní neschopnosti tvoří bez ohledu na svou vnitřní strukturu jedinou dávku.

53 Je tedy třeba konstatovat, že jak z předmětu a účelu krátkodobé a dlouhodobé dávky při pracovní neschopnosti, tak z podmínek pro její přiznání vyplývá, že v takové situaci, jako je situace ve věci v původním řízení, kde je již od podání žádosti nesporné, že žadatel trpí trvalým nebo dlouhodobým zdravotním postižením – a navzdory skutečnosti, že uvedená dávka je vyplácena postupně ve dvou fázích – se tato dávka přímo vztahuje k riziku invalidity uvedenému v čl. 4 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1408/71.

54 S ohledem na výše uvedené je třeba na první otázku odpovědět tak, že taková krátkodobá dávka při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením, jako je dávka ve věci v původním řízení, je dávkou v invaliditě ve smyslu čl. 4 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1408/71, je-li nesporné, že ke dni podání žádosti žadatel trpí trvalým nebo dlouhodobým zdravotním postižením.

Ke druhé otázce

55 S ohledem na odpověď na první otázku není třeba odpovídat na druhou otázku.

Ke třetí otázce

56 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda v případě, kdy by taková krátkodobá dávka při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením, jako je dávka ve věci v původním řízení, měla být považována za dávku v invaliditě, musí být čl. 10 odst. 1 první pododstavec nařízení č. 1408/71 vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby členský stát stanovil pro přiznání uvedené dávky podmínku obvyklého bydliště a podmínku předchozího skutečného pobytu žadatele na svém území.

57 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že přiznání krátkodobé dávky při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením podléhá mimo jiné třem kumulativně stanoveným podmínkám, a sice:

– že žadatel má obvyklé bydliště ve Velké Británii;

– že skutečně pobýval na území Velké Británie po dobu či po doby, jež v součtu činí alespoň 26 týdnů v průběhu 52 týdnů bezprostředně předcházejících dni podání žádosti o přiznání uvedené dávky, a

– že k tomuto dni skutečně pobývá na území Velké Británie.

58 Je třeba upřesnit, že se tyto podmínky týkají získání uvedené dávky, a nikoli jejího zachování.

K podmínce obvyklého bydliště

59 Jak vyplývá z odpovědi na první otázku, krátkodobou dávku při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením je třeba za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, považovat za dávku v invaliditě pro účely použití nařízení č. 1408/71. Jako taková spadá tato dávka do působnosti článku 10 tohoto nařízení. Odstavec 1 první pododstavec tohoto ustanovení stanoví, že „není-li v tomto nařízení stanoveno jinak, invalidní [...] peněžité dávky [...] získané podle právních předpisů jednoho nebo více členských států nepodléhají žádnému snížení, úpravám, pozastavení, odnětí ani konfiskaci z důvodu skutečnosti, že příjemce má bydliště na území jiného členského státu, než ve kterém má sídlo instituce příslušná pro jejich vyplácení".

60 Vláda Spojeného království v tomto ohledu uvádí, že nařízení č. 1408/71 zavádí koordinační systém, v jehož rámci zůstávají členské státy příslušné ke stanovení podmínek pro přiznání dávek sociálního zabezpečení, pokud tyto podmínky nevedou k diskriminaci mezi pracovníky Unie. Toto nařízení tak podle ní umožňuje rozlišovat mezi získáním dávky na jedné straně a zachováním již získané dávky na straně druhé. Znění čl. 10 odst. 1 prvního pododstavce uvedeného nařízení podle ní potvrzuje, že toto ustanovení nemá žádný vliv na podmínky získání nároku na dávku v invaliditě.

61 Tento argument nemůže obstát. Soudní dvůr již totiž uvedl, že cílem ustanovení článku 10 nařízení č. 1408/71 je chránit dotyčné osoby před újmou, která by mohla

vzniknout přemístěním jejich bydliště z jednoho členského státu do jiného. Z této zásady vyplývá nejen to, že dotyčné osobě zůstávají její nároky na dávky uvedené v tomto ustanovení, které byly získány podle právních předpisů jednoho nebo více členských států, i po přemístění jejího bydliště do jiného členského státu, nýbrž také to, že jí nemůže být bráněno v získání takovéhoto nároku pouze proto, že nebydlí na území státu, ve kterém má sídlo instituce příslušná pro vyplácení dávky (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 7. listopadu 1973, Smieja, 51/73, Recueil, s. 1213, body 20 až 22; ze dne 10. června 1982, Camera, 92/81, Recueil, s. 2213, bod 14, jakož i ze dne 24. února 1987, Giletti a další, 379/85 až 381/85 a 93/86, Recueil, s. 955, bod 15).

62 Soudní dvůr již také dříve určil, že na rozdíl od toho, co tvrdila vláda Spojeného království, uvedený článek 10 brání tomu, aby vznik i zachování nároku na dávky uvedené v tomto ustanovení byly odepřeny jen proto, že dotyčná osoba nemá bydliště na území členského státu, ve kterém má sídlo instituce příslušná pro jejich vyplácení (rozsudek ze dne 20. června 1991, Newton, C-356/89, Recueil, s. I-3017, bod 23).

63 Kdyby navíc mělo uplatnění zásady týkající se zrušení ustanovení o bydlišti zakotvené v čl. 10 odst. 1 prvním pododstavci nařízení č. 1408/71 záviset na tom, zda takováto ustanovení ve vnitrostátní právní úpravě platí jako podmínka pro získání dávek vyjmenovaných v čl. 10 odst. 1 prvním pododstavci nařízení č. 1408/71, nebo jako podmínka pro zachování těchto dávek, mohly by tak členské státy zmařit užitečný účinek této zásady tím, že by svá ustanovení o bydlišti kvalifikovaly jako podmínku pro přiznání těchto dávek, a nikoli jako podmínku pro jejich zachování, aby tím byla daná dávka vyňata z působnosti uvedené zásady.

64 Skutečnost, že krátkodobá dávka při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením je nepříspěvkovou dávkou, protože se poskytuje bez ohledu na placení příspěvků žadatelem, výše uvedenou analýzu nijak nezpochybňuje.

65 Z článku 4 odst. 2 nařízení č. 1408/71 totiž vyplývá, že se toto nařízení vztahuje v zásadě na příspěvkové i nepříspěvkové systémy sociálního zabezpečení.

66 Článek 10 odst. 1 první pododstavec nařízení č. 1408/71 kromě toho příslušným institucím obecně zakazuje snižovat, upravovat, pozastavovat, odnímat či konfiskovat dávky v invaliditě z důvodu skutečnosti, že příjemce má bydliště na území jiného členského státu, než ve kterém má sídlo instituce příslušná pro jejich vyplácení. Jedinými možnými výjimkami z tohoto zákazu jsou výjimky výslovně stanovené právní úpravou Unie (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Giletti a další, bod 16).

67 Taková výjimka je upravena v článku 10a nařízení č. 1408/71. Podle tohoto ustanovení mohou osoby, na které se toto nařízení vztahuje, obdržet zvláštní nepříspěvkové dávky uvedené v čl. 4 odst. 2a uvedeného nařízení výhradně na území členského státu, v kterém mají bydliště, v souladu s právními předpisy tohoto státu za předpokladu, že jsou tyto dávky uvedeny v příloze IIa téhož nařízení. Krátkodobá dávka při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením však v této příloze uvedena není. Zásada zakotvená v článku 10a nařízení č. 1408/71, podle které nelze zvláštní nepříspěvkové dávky poskytovat do zahraničí, se proto na dávku, o kterou jde v původním řízení, nevztahuje.

68 Vzhledem k tomu, že žádné jiné ustanovení uvedeného nařízení členským státům neumožňuje, aby se v takové situaci, jako je situace L. Stewart, odchýlily od zásady týkající se zrušení ustanovení o bydlišti zakotvené v čl. 10 odst. 1 prvním pododstavci téhož nařízení, plyne z toho, že dávky v invaliditě lze v zásadě poskytovat do jiného členského státu, než ve kterém má sídlo instituce příslušná pro jejich vyplácení (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 4. listopadu 1997, Snares, C-20/96, Recueil, s. I-6057, bod 40, a Petersen, uvedený výše, bod 38).

69 Krátkodobá dávka při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením se tedy nevymyká zásadě týkající se zrušení ustanovení o bydlišti zakotvené v čl. 10 odst. 1 prvním pododstavci, který – jak vyplývá z bodů 61 a 62 tohoto rozsudku – brání tomu, aby vznik i zachování nároku na dávky uvedené v tomto ustanovení byly odepřeny jen proto, že žadatel má bydliště v jiném členském státě, než je příslušný členský stát.

70 Článek 10 odst. 1 první pododstavec nařízení č. 1408/71 proto brání tomu, aby získání nároku na krátkodobou dávku při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením podléhalo podmínce obvyklého bydliště na území příslušného členského státu.

K podmínce předchozího skutečného pobytu

71 Navrhovatelka v původním řízení a Komise mají za to, že čl. 10 odst. 1 první pododstavec nařízení č. 1408/71 brání nejen podmínce obvyklého bydliště na území příslušného členského státu, ale také podmínce předchozího skutečného pobytu na jeho území. Podle nich není namístě mezi těmito dvěma podmínkami rozlišovat, neboť podmínku předchozího skutečného pobytu je třeba považovat za podmínku dočasného bydliště, protože vyžaduje, aby žadatel po určitou dobu skutečně pobýval ve Velké Británii.

72 V tomto ohledu je třeba uvést, že se čl. 10 odst. 1 první pododstavec nařízení č. 1408/7 týká ustanovení o bydlišti, jak mimo jiné vyplývá z jeho nadpisu. Pro účely použití uvedeného nařízení se pojmem „bydliště“ v souladu s jeho čl. 1 písm. h) rozumí „obvyklé bydliště“.

73 Je pravda, že v některých případech by podmínka předchozího skutečného pobytu mohla v praxi znamenat totéž jako ustanovení o obvyklém bydlišti, zejména pokud taková podmínka požaduje dlouhý skutečný pobyt na území dotyčného členského státu nebo pokud musí být uvedená podmínka splňována po celou dobu vyplácení předmětné dávky. V takových případech čl. 10 odst. 1 první pododstavec nařízení č. 1408/71 brání také podmínce předchozího skutečného pobytu, pokud ji lze pokládat za ustanovení o bydlišti ve smyslu čl. 10 odst. 1 prvního pododstavce tohoto nařízení.

74 Jak vyplývá z bodů 17 a 57 tohoto rozsudku, v projednávané věci se jedná o podmínku skutečného pobytu ve Velké Británii po dobu či po doby, jež v součtu činí alespoň 26 týdnů v průběhu 52 týdnů bezprostředně předcházejících datu podání žádosti o přiznání předmětné dávky, přičemž tato podmínka musí být splněna pouze v okamžiku podání této žádosti. Vzhledem k tomu, že podmínka předchozího skutečného pobytu tedy není nutně „ustanovením o bydlišti" ve smyslu čl. 10 odst. 1 prvního pododstavce nařízení č. 1408/71, je třeba zkoumat její soulad s ostatními relevantními ustanoveními práva Unie.

75 V tomto ohledu je třeba připomenout, že nařízení č. 1408/71 nezavádí společný systém sociálního zabezpečení, ale umožňuje, aby nadále existovaly rozdílné vnitrostátní systémy, a jeho jediným cílem je zajistit koordinaci těchto vnitrostátních systémů (rozsudky ze dne 5. července 1988, Borowitz, 21/87, Recueil, s. 3715, bod 23; ze dne 3. dubna 2008, Chuck, C-331/06, Sb. rozh. s. I-1957, bod 27, a Petersen, uvedený výše, bod 41). Podle ustálené judikatury tak platí, že si členské státy ponechávají svou pravomoc organizovat své systémy sociálního zabezpečení (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 7. února 1984, Duphar a další, 238/82, Recueil, s. 523, bod 16; ze dne 17. června 1997, Sodemare a další, C-70/95, Recueil, s. I-3395, bod 27, jakož i ze dne 1. dubna 2008, Gouvernement de la Communauté française a gouvernement wallon, C-212/06, Sb. rozh. s. I-1683, bod 43).

76 Vzhledem k tomu, že na úrovni Unie nedošlo k harmonizaci, jsou tedy podmínky týkající se práva nebo povinnosti být pojištěn v systému sociálního zabezpečení a podmínky, které zakládají nárok na dávky, stanovovány právními předpisy každého členského státu (rozsudek ze dne 28. dubna 1998, Kohll, C-158/96, Recueil, s. I-1931, bod 18 a citovaná judikatura).

77 Při výkonu této pravomoci však členské státy musí dodržovat právo Unie a především ustanovení Smlouvy o FEU týkající se svobody pohybu a pobytu na území členských států, která je přiznána každému občanovi Unie (viz obdobně rozsudky ze dne 29. dubna 2004, Pusa, C-224/02, Recueil, s. I-5763, bod 19, jakož i ze dne 26. října 2006, Tas-Hagen a Tas, C-192/05, Sb. rozh. s. I-10451, bod 22).

78 V tomto ohledu je třeba připomenout, že článek 20 SFEU přiznává každé osobě, která má státní příslušnost členského státu, status občana Unie (viz zejména rozsudky ze dne 11. července 2002, D'Hoop, C-224/98, Recueil, s. I-6191, bod 27, a ze dne 8. března 2011, Ruiz Zambrano, C-34/09, Sb. rozh. s. I-1177, bod 40). Navrhovatelka v původním řízení, která je státní příslušnicí členského státu, tento status má.

79 Je třeba uvést, že i když předkládající soud omezil svou otázku na výklad nařízení č. 1408/71, taková skutečnost Soudnímu dvoru nebrání, aby vnitrostátnímu soudu poskytl všechny prvky výkladu práva Unie, které mohou být užitečné pro rozhodnutí ve věci, která mu byla předložena, bez ohledu na to, zda tento soud tento výklad ve své otázce zmínil (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 12. prosince 1990, SARPP, C-241/89, Recueil, s. I-4695, bod 8; ze dne 21. února 2006, Ritter-Coulais, C-152/03, Sb. rozh. s. I-1711, bod 29, a ze dne 26. dubna 2007, Alevizos, C-392/05, Sb. rozh. s. I-3505, point 64).

80 Status občana Unie je předurčen být základním statusem státních příslušníků členských států, aby těm státním příslušníkům, kteří se nacházejí ve stejné situaci, bylo umožněno požívat v rámci věcné působnosti Smlouvy stejného právního zacházení bez ohledu na jejich státní příslušnost, s výhradou výjimek, které jsou k tomu stanoveny (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 20. září 2001, Grzelczyk, C-184/99, Recueil, s. I-6193, bod 31, D'Hoop, uvedený výše, bod 28, a ze dne 23. dubna 2009, Rüffler, C-544/07, Sb. rozh. s. I-3389, bod 62).

81 Mezi situace patřící do věcné působnosti práva Unie patří situace týkající se výkonu základních svobod zaručených Smlouvami, zejména situace spadající pod svobodu pohybu a pobytu na území členských států, kterou přiznává článek 21 SFEU (viz v tomto smyslu výše uvedené rozsudky Grzelczyk, bod 33; D'Hoop, bod 29, jakož i Rüffler, bod 63 a citovaná judikatura).

82 Ve věci v původním řízení je nesporné, že L. Stewart vykonala jakožto občanka Unie svobodu pohybu a pobytu v jiném členském státě než v členském státě svého původu.

83 Vzhledem k tomu, že občanu Unie musí být ve všech členských státech přiznáno totéž právní zacházení jako to, které se přiznává státním příslušníkům těchto členských států nacházejícím se v téže situaci, by bylo neslučitelné se svobodou pohybu, aby se na tohoto občana použilo méně příznivé zacházení v členském státě, jehož je státním příslušníkem, než jakého by požíval, kdyby nevyužil možností poskytnutých Smlouvou v oblasti volného pohybu (výše uvedené rozsudky D'Hoop, bod 30, a Pusa, bod 18).

84 Tyto možnosti by se totiž nemohly zcela naplnit, pokud by státní příslušník členského státu mohl být odrazen od jejich využití překážkami kladenými jeho pohybu a pobytu

v jiném členském státě z důvodu vnitrostátní právní úpravy, která jej sankcionuje z pouhého důvodu, že je využil (viz v tomto smyslu výše uvedené rozsudky D'Hoop, bod 31; Pusa, bod 19; Tas-Hagen a Tas, bod 30; ze dne 4. prosince 2008, Zablocka-Weyhermüller, C-221/07, Sb. rozh. s. I-9029, bod 34, jakož i Rüffler, uvedený výše, bod 65).

85 Taková právní úprava, jako je právní úprava ve věci v původním řízení, která pro získání nároku na krátkodobou dávku při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením stanoví podmínku předchozího skutečného pobytu, může již svou povahou odradit takové žadatele, jako je navrhovatelka v původním řízení, od výkonu svobody pohybu a pobytu tím, že vycestují z členského státu, jehož jsou státními příslušníky, aby se usadili v jiném členském státě. Žadatelé, kteří nevyužili možností poskytnutých Smlouvou v oblasti pohybu a pobytu, sice mohou výše uvedenou podmínku snadno splnit, to ale neplatí pro žadatele, kteří těchto možností využili. Ve skutečnosti je velmi pravděpodobné, že posledně zmínění žadatelé uvedenou podmínku nesplní z důvodu, že se usadili v jiném členském státě.

86 Taková vnitrostátní právní úprava, která znevýhodňuje některé státní příslušníky členského státu pouze proto, že využili své svobody pohybu a pobytu v jiném členském státě, představuje omezení svobod, které čl. 21 odst. 1 SFEU přiznává každému občanovi Unie (viz výše uvedené rozsudky D'Hoop, bod 35; Pusa, bod 20; De Cuyper, bod 39, a Rüffler, bod 73).

87 Takové omezení může být z hlediska práva Unie odůvodněno pouze tehdy, pokud se zakládá na objektivních hlediscích, která jsou nezávislá na státní příslušnosti dotyčných osob, a je přiměřené cíli legitimně sledovanému vnitrostátním právem (viz výše uvedené rozsudky De Cuyper, bod 40; Tas-Hagen a Tas, bod 33; Zablocka-Weyhermüller, bod 37, jakož i Rüffler, bod 74).

88 Vláda Spojeného království se v tomto ohledu domnívá, že existuje objektivní odůvodnění, na jehož základě lze získání nároku na krátkodobou dávku při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením podmínit předchozím skutečným pobytem na území příslušného členského státu. Podle ní má totiž vnitrostátní právní úprava za cíl zaručit zaprvé existenci skutečného trvajícího pouta mezi tímto členským státem a příjemcem dávky a zadruhé finanční rovnováhu vnitrostátního systému sociálního zabezpečení.

89 Soudní dvůr již rozhodl, že je legitimní, aby se vnitrostátní zákonodárce ujistil o existenci skutečného pouta mezi žadatelem o dávku a příslušným členským státem (viz v tomto smyslu rozsudky D'Hoop, uvedený výše, bod 38, a ze dne 23. března 2004, Collins, C-138/02, Recueil, s. I-2703, bod 67) a aby zaručil finanční rovnováhu vnitrostátního systému sociálního zabezpečení (viz v tomto smyslu výše uvedené rozsudky Kohll, bod 41, a Petersen, bod 57).

90 Z toho vyplývá, že cíle sledované takovou vnitrostátní právní úpravou, jako je právní úprava ve věci v původním řízení, jejímž smyslem je založit skutečné pouto mezi žadatelem o krátkodobou dávku při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením a příslušným členským státem a zachovat finanční rovnováhu vnitrostátního systému sociálního zabezpečení, jsou v zásadě legitimními cíli, jež mohou odůvodňovat omezení práva na volný pohyb a pobyt upraveného v článku 21 SFEU.

91 Vláda Spojeného království dále tvrdí, že podmínka předchozího skutečného pobytu na území příslušného členského státu je přiměřená sledovanému cíli, neboť vyžaduje jen krátkou dobu skutečného pobytu, jež činí v součtu 26 týdnů. Podle ní navíc musí žadatel tuto podmínku splňovat jen v okamžiku podání žádosti. Podle uvedené vlády mimoto neexistuje jiný prostředek, jakým by bylo možné založit dostatečné

pouto se Spojeným královstvím a zároveň ochránit celistvost systému sociálního zabezpečení.

92 Za takových okolností, jako jsou okolnosti ve věci v původním řízení, kdy získání nároku na dávku, která má charakter dávky nepříspěvkové, není podmíněno placením příspěvků, lze považovat za legitimní, aby členský stát takovou dávku přiznal až poté, co mohlo vzniknout skutečné pouto mezi žadatelem a příslušným státem.

93 Existence takového pouta pak může být vskutku ověřena zejména zjištěním, že dotyčná osoba po přiměřeně dlouhou dobu skutečně pobývala na území tohoto členského státu.

94 V daném případě podmínka předchozího skutečného pobytu na území příslušného členského státu podle vnitrostátní právní úpravy znamená, že k tomu, aby žadatel získal nárok na krátkodobou dávku při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením, musel ve Velké Británii skutečně pobývat po dobu či po doby, jež v součtu činí alespoň 26 týdnů v průběhu 52 týdnů bezprostředně předcházejících datu podání žádosti. Jak uvádí vláda Spojeného království, podle čl. 16 odst. 6 SSIBR mimoto stačí, je-li tato podmínka předchozího skutečného pobytu splněna v okamžiku podání žádosti.

95 Pravidla uplatnění uvedené podmínky se sice sama o sobě nejeví nepřiměřená, je však třeba poukázat na skutečnost, že tato podmínka má příliš selektivní charakter. Vzhledem k tomu, že podmínka předchozího skutečného pobytu určuje konkrétní doby předchozího skutečného pobytu na území příslušného členského státu, upřednostňuje neprávem prvek, který nutně neprokazuje skutečný a efektivní stupeň spojení mezi žadatelem o krátkodobou dávku při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením a uvedeným členským státem, a vylučuje všechny ostatní

reprezentativní prvky. Překračuje tak meze toho, co je nezbytné pro dosažení sledovaného cíle (viz obdobně výše uvedený rozsudek D'Hoop, bod 39).

96 Nelze totiž vyloučit, že existence takového spojení může být prokázána na základě jiných reprezentativních prvků.

97 Takové prvky je třeba hledat zaprvé ve vztazích mezi žadatelem a systémem sociálního zabezpečení příslušného členského státu. Z předkládacího rozhodnutí v tomto ohledu vyplývá, že navrhovatelka v původním řízení již pobírá na základě právních předpisů Spojeného království příspěvek na živobytí pro zdravotně postižené.

98 Z uvedeného rozhodnutí dále vyplývá, že navrhovatelce v původním řízení jsou připisovány příspěvky na britské státní pojištění, které jsou každý týden vypláceny na její účet státního pojištění.

99 Z toho vyplývá, že L. Stewart již má jistou vazbu na daný vnitrostátní systém sociálního zabezpečení.

100 Další prvky, které mohou prokazovat existenci skutečného pouta mezi žadatelem a příslušným členským státem, mohou zadruhé vyplývat z rodinných poměrů žadatele. Ve věci v původním řízení je nesporné, že L. Stewart, která je kvůli svému zdravotnímu postižení nezpůsobilá sama jednat, zůstává závislá na svých rodičích, kteří o ni pečují a zastupují ji ve vztazích s okolím. Matka i otec L. Stewart zároveň pobírají

starobní důchod na základě právních předpisů Spojeného království. Otec L. Stewart byl navíc v tomto členském státě před odchodem do důchodu výdělečně činný a její matka dříve pobírala na základě právních předpisů téhož členského státu dávku při pracovní neschopnosti.

101 Konečně je nesporné, že navrhovatelka v původním řízení, která je britskou státní příslušnicí, strávila podstatnou část svého života ve Spojeném království.

102 Zdá se tedy, že prvky zmíněné v bodech 97 až 101 tohoto rozsudku mohou prokazovat existenci skutečného a dostatečného pouta mezi navrhovatelkou v původním řízení a příslušným členským státem.

103 Předchozí úvahy lze použít také ve vztahu k cíli, kterým je zaručit finanční rovnováhu vnitrostátního systému sociálního zabezpečení. Potřeba založit skutečné a dostatečné pouto mezi žadatelem a příslušným členským státem totiž uvedenému státu umožňuje ujistit se o tom, že ekonomická zátěž spojená s vyplácením dávky, o kterou jde v původním řízení, nebude nepřiměřená.

104 Taková vnitrostátní právní úprava, jako je právní úprava ve věci v původním řízení, která pro získání nároku na krátkodobou dávku při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením stanoví podmínku předchozího skutečného pobytu na území příslušného členského státu a přitom vylučuje veškeré další prvky, jež mohou prokázat existenci skutečného pouta mezi žadatelem a tímto členským státem, proto překračuje meze toho, co je nezbytné pro dosažení sledovaného cíle, a je tedy neodůvodněným omezením svobod, které jsou článkem 21 odst. 1 SFEU zaručeny každému občanovi Unie.

K podmínce skutečného pobytu v okamžiku podání žádosti

105 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že žádost navrhovatelky v původním řízení o přiznání krátkodobé dávky při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením byla zamítnuta proto, že v okamžiku podání své žádosti skutečně nepobývala na státním území. I když tato podmínka skutečného pobytu není v textu třetí otázky výslovně zmíněna, Soudnímu dvoru za těchto okolností přísluší – v rámci postupu spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem zavedeného článkem 267 SFEU – zabývat se uvedenou podmínkou, aby bylo možné poskytnout předkládajícímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen (viz zejména rozsudky ze dne 17. července 1997, Krüger, C-334/95, Recueil, s. I-4517, bod 22; ze dne 28. listopadu 2000, Roquette Frères, C-88/99, Recueil, s. I-10465, bod 18, jakož i ze dne 11. července 2002, Marks & Spencer, C-62/00, Recueil, s. I-6325, bod 32).

106 V tomto ohledu je třeba poukázat na to, že podmínka skutečného pobytu na území příslušného členského státu v okamžiku podání žádosti je z důvodů uvedených v bodech 80 až 87 tohoto rozsudku omezením svobod, které čl. 21 odst. 1 SFEU přiznává každému občanovi Unie.

107 Takové omezení může být z hlediska práva Unie odůvodněné pouze tehdy, může-li zejména dosáhnout cíle legitimně sledovaného vnitrostátním právem.

108 Uvedenou podmínku však nelze kvalifikovat jako prostředek, jímž by bylo možné dosáhnout cílů uvedených v bodě 89 tohoto rozsudku. Skutečnost, že žadatel skutečně pobývá na území příslušného členského státu v okamžiku podání své žádosti o poskytnutí krátkodobé dávky při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením, totiž neumožňuje založit skutečné pouto mezi tímto žadatelem a příslušným členským státem ani zachovat finanční rovnováhu vnitrostátního systému sociálního zabezpečení.

109 Z toho vyplývá, že podmínka skutečného pobytu na území příslušného členského státu v okamžiku podání žádosti, jíž podléhá získání nároku na krátkodobou dávku při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením, je neodůvodněným omezením svobod, které čl. 21 odst. 1 SFEU přiznává každému občanu Unie.

110 S ohledem na výše uvedené je třeba na třetí otázku odpovědět následovně:

– čl. 10 odst. 1 první pododstavec nařízení č. 1408/71 brání tomu, aby členský stát stanovil pro přiznání takové krátkodobé dávky při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením, jako je dávka ve věci v původním řízení, podmínku obvyklého bydliště žadatele na svém území;

– čl. 21 odst. 1 SFEU brání tomu, aby členský stát stanovil pro přiznání takovéto dávky:

  – podmínku předchozího skutečného pobytu žadatele na svém území, s vyloučením veškerých ostatních prvků, jež umožňují prokázat existenci skutečného pouta mezi žadatelem a tímto členským státem, a

  – podmínku skutečného pobytu žadatele na svém území v okamžiku podání žádosti.

K nákladům řízení

111 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

1) **Taková krátkodobá dávka při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením, jako je dávka ve věci v původním řízení, je dávkou v invaliditě ve smyslu čl. 4 odst. 1 písm. b) nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996, ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 647/2005 ze dne 13. dubna 2005, je-li nesporné, že ke dni podání žádosti žadatel trpí trvalým nebo dlouhodobým zdravotním postižením.**

2) **Článek 10 odst. 1 první pododstavec nařízení č. 1408/71, ve výše uvedeném znění a ve znění nařízení č. 647/2005, brání tomu, aby členský stát stanovil pro přiznání takové krátkodobé dávky při pracovní neschopnosti pro mladistvé se zdravotním postižením, jako je dávka ve věci v původním řízení, podmínku obvyklého bydliště žadatele na svém území.**

Článek 21 odst. 1 SFEU brání tomu, aby členský stát stanovil pro přiznání takovéto dávky:

– **podmínku předchozího skutečného pobytu žadatele na svém území, s vyloučením veškerých ostatních prvků, jež umožňují prokázat existenci skutečného pouta mezi žadatelem a tímto členským státem, a**

– **podmínku skutečného pobytu žadatele na svém území v okamžiku podání žádosti.**

Podpisy.